

Rezumat
**Umanizarea
justiției**

Rezumat: Umanizarea justiției

Raport internațional al proiectului Voci pentru Justiție: Comunicarea cu victimele cu dizabilități ale infracțiunilor

Sistemul judiciar și simbolurile sale sunt înfricoșătoare. În cele mai multe locuri, instanțele de judecată nu sunt despre justiție, ci despre putere. Pentru oricine, confruntarea cu aceste simboluri ale puterii este invalidantă. Începeți prin a vă gândi la defocalizarea puterii; accentul ar trebui să fie pus pe justiție. Este vorba, de fapt, de umanizarea sistemului judiciar în sine și de a-l face accesibil pentru toți. (Gábor Gombos, fost membru al Comitetului Națiunilor Unite pentru drepturile persoanelor cu dizabilități și consilier principal al proiectului Voci pentru justiție)

Voci pentru justiție

Proiectul Voci pentru justiție se concentrează pe drepturile și experiențele persoanelor cu dizabilități care sunt victime ale infracțiunilor și pe modul în care acestea au acces la justiție. Este un proiect cofinanțat de UE cu 9 organizații partenere, care se desfășoară în șapte țări: Bulgaria, Croația, Cehia, Lituania, România, Slovacia, Slovenia.

Victimele cu dizabilități se confruntă cu bariere insurmontabile care le îngreșează accesul la sistemele de justiție penală din Europa. Ca urmare, acestora li se refuză posibilitatea de a-și spune poveștile și de a solicita căi de atac eficiente. Cercetări recente raportează că femeile cu dizabilități sunt de două până la cinci ori mai susceptibile de a fi victime ale violenței¹. Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene a constatat că 19 % dintre persoanele cu dizabilități raportează că au fost agresate fizic, comparativ cu 9 % din întreaga populație². Persoanele cu dizabilități psihosociale și intelectuale se confruntă cu forme specifice de rele tratamente și abuzuri pe baza dizabilității, sunt reținute împotriva voinței lor în instituții și sunt tratate cu medicamente fără consimțământul lor³. Cu toate acestea, datele și informațiile nu sunt colectate sau analizate în mod frecvent, iar experiențele și vocile victimelor cu dizabilități nu sunt luate în considerare în întreaga UE. Este nevoie de o reorientare completă a cadrelor, sistemelor, instituțiilor și culturii europene în materie de plângeri penale și civile, de investigații și de judecare a cauzelor, în beneficiul tuturor victimelor infracțiunilor. Dimensiunea acestei provocări și transformarea necesară reprezintă o temă urgentă în raportul internațional *Humanising Justice* pentru proiectul Voci pentru Justiție.

Acest raport utilizează Principiile și orientările internaționale ale Organizației Națiunilor Unite privind accesul la justiție pentru persoanele cu dizabilități (Principiile ONU privind accesul la justiție)⁴ ca bază pentru o evaluare normativă a punctelor tari și a lacunelor din dispozițiile privind accesul la

¹. 'Ensuring the Rights of Victims with Disabilities' (Forumul european al persoanelor cu dizabilități, 7 iulie 2020) <<https://www.edf-feph.org/newsroom-news-ensuring-rights-victims-disabilities/>> accesat la 29 aprilie 2022.

². Fundamental Rights Agency, Fundamental Rights Survey, 2020, Violența și hărțuirea <<https://fra.europa.eu/en/data-and-maps/2021/frs>> accesat la 9 mai 2022.

³. Marcello Sacco, 2021. 'Detenția necondamnată a persoanelor cu deficiențe mintale: The ECHR "Unsound" That Does Not Sound' P. 153 <<http://elea.unisa.it:8080/xmlui/handle/10556/5277>> accesat la 29 aprilie 2022.

⁴. Organizația Națiunilor Unite **Unite Error! Hyperlink reference not valid**. Raportor special pentru drepturile persoanelor cu dizabilități, Comitetul Organizației Națiunilor Unite pentru drepturile persoanelor cu dizabilități și trimis special al Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite pentru dizabilități și accesibilitate, "Principii și orientări internaționale privind accesul la justiție pentru persoanele cu dizabilități" (Geneva: Organizația Națiunilor Unite, 2020). Raportul se axează pe principiile care sunt cele mai relevante pentru obiectivul cercetării. Acestea sunt Principiile 1,2,3,3,4,6,8 și 10 (elemente ale Principiului 9 sunt, de asemenea, luate în considerare în raportul final). <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Disability/SR_Disability/GoodPractices/Access-to-Justice-EN.pdf> accesat la 11 mai 2022.

justiție din Directiva Uniunii Europene privind drepturile victimelor⁵. Pe baza dovezilor din șapte rapoarte naționale de cercetare, arătăm cum se manifestă lacunele din directivă în cadrele juridice, politicile și practicile naționale. Principii ONU privind accesul la justiție stabilesc obligații clare și explică, în detaliu, măsurile practice care pot asigura accesul la justiție pentru persoanele cu dizabilități. În timp ce dispozițiile-cheie ale Directivei Uniunii Europene privind drepturile victimelor contribuie la garantarea faptului că raportarea, investigația și procedurile penale sunt orientate către victime și recunosc drepturile victimelor la informare și comunicare, cadrul general al directivei trebuie consolidat în mod specific pentru a îndeplini obligațiile internaționale privind accesul la justiție, în special obligațiile care decurg din Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități (UNCDPD).

Victimele cu dizabilități se confruntă cu bariere semnificative în cadrul sistemelor de justiție penală defectuoase din Europa. În aspirațiile sale de a crea o abordare a justiției penale mai centrată pe victimă, în cadrul UE au loc discuții importante, cu scopul de a crea un sistem de justiție penală bazat pe principiile drepturilor omului și ale demnității umane, modelat de obligațiile existente ale UE în ceea ce privește drepturile victimelor la o cale de atac și la o investigație eficientă. Persoanele cu dizabilități trebuie să fie implicate în aceste dezbateri și inovații.

Primii pași spre transformare

1. Directiva privind drepturile victimelor ar trebui să fie modificată pentru a garanta în mod explicit dreptul la capacitate juridică în cadrul procedurilor penale. Aceasta ar trebui să garanteze că victimele pot avea acces și participa la toate etapele procesului de justiție, inclusiv la evaluarea sprijinului necesar pentru a elimina barierele și pentru a avea acces efectiv la justiție. Aceasta ar trebui să garanteze în mod explicit accesul la informații și mijloace de comunicare pentru persoanele cu dizabilități, împreună cu garanții de amenajări rezonabile și procedurale și o accesibilitate sporită a serviciilor de sprijin în cadrul și pe parcursul procedurilor penale.
2. Este nevoie de o strategie a UE privind victimele cu dizabilități care să articuleze o viziune și un cadru de acces egal la justiție pentru persoanele cu dizabilități, care să poată fi aplicat la nivel național.
3. Ghiduri, cursuri de formare și programe de studii bazate pe principiile ONU ale accesului la justiție ar trebui să fie elaborate pentru statele membre în parteneriat cu persoanele cu dizabilități.
4. Practicile inovatoare ale persoanelor care sprijină în mod creativ victimele cu dizabilități în ceea ce privește accesul la drepturile lor de participare trebuie să fie încurajate și sprijinite în mod activ.
5. Toate statele membre trebuie să transpună și să pună în aplicare integral Directiva privind drepturile victimelor, în spiritul acesteia, și este important ca Comisia Europeană să își exercite responsabilitățile de supraveghere, monitorizare și inițiere a procedurilor de încălcare a dreptului comunitar. Acest lucru include dezvoltarea unui cadru de colectare

⁵. Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor standarde minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului, <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012L0029>> accesat la 11 mai 2022.

a datelor care să permită înțelegerea experiențelor victimelor în ceea ce privește infracțiunile, lacunele în ceea ce privește accesul la justiție și stabilirea priorităților de acțiune.

Principalele constatări

"Un spațiu gol"

Deși accesul la justiție este fundamental pentru exercitarea și realizarea tuturor drepturilor omului, numeroase bariere împiedică persoanele cu dizabilități să aibă acces la justiție în condiții de egalitate cu ceilalți. Astfel de bariere includ restricții privind exercitarea capacității juridice; lipsa accesului fizic la facilitățile de justiție, cum ar fi instanțele de judecată și secțiile de poliție; lipsa transportului accesibil către și de la aceste facilități; obstacole în accesul la asistență și reprezentare juridică; lipsa informațiilor în formate accesibile; atitudini paternaliste sau negative care pun sub semnul întrebării capacitățile persoanelor cu handicap de a participa în toate fazele administrării justiției; și lipsa de formare pentru profesioniștii care lucrează în domeniul justiției. În sistemul de justiție, persoanele cu dizabilități sunt adesea considerate nedemne, incapabile să beneficieze sau chiar susceptibile de a fi prejudiciate de protecția procesuală oferită tuturor celorlalți cetățeni. (Principiile și orientările Organizației Națiunilor Unite privind accesul la justiție pentru persoanele cu dizabilități, 2020, p.6)

Absența profundă a persoanelor cu dizabilități care își exercită drepturile de participare în calitate de victime și martori este descrisă de Consorțiul Voci pentru Justiție ca fiind un "spațiu gol". În practică, acest lucru s-a manifestat prin faptul că cercetătorii naționali s-au străduit să aibă acces la persoanele cu dizabilități care au intrat în contact cu sistemul de justiție penală în calitate de victime și să identifice profesioniștii din domeniul juridic care au întâlnit victime cu dizabilități în activitatea lor. Printre motivele acestei situații se numără barierele fizice, atitudinale, instituționale, culturale și juridice care lasă persoanele cu dizabilități fără o șansă reală de a fi ascultate și încălcarea sistematică a drepturilor procedurale, precum și a dreptului la capacitate juridică și a dreptului de a depune mărturie. Lipsa de date privind prevalența și impactul infracțiunilor împotriva persoanelor cu dizabilități, împreună cu lipsa de informații privind răspunsurile justiției, inclusiv raportarea, investigarea, urmărirea penală și procesele judiciare, contribuie la invizibilitatea acestora și reprezintă un indiciu clar că statele membre nu își îndeplinesc obligațiile în materie de drepturi fundamentale. Eșecurile sistematice de a proteja aceste drepturi creează sentimente de impunitate pentru infractorii care vizează victime despre care știi că nu vor fi crezute, protejate sau luate în serios.

Constatările și analizele noastre sunt prezentate mai jos, evaluate în raport cu Principiile și Orientările Organizației Națiunilor Unite privind accesul la justiție pentru persoanele cu dizabilități, cu accent pe aspectele de bază necesare pentru realizarea participării în practică, în special informațiile și comunicarea eficientă.

Principiul 1 "toate persoanele cu dizabilități au capacitate juridică și, prin urmare, nimănui nu i se va refuza accesul la justiție pe motiv de dizabilitate. "

Lucrul interesant pentru mine a fost că, pe parcursul întregii etape premergătoare procesului, victima nu a fost nici interviuată, nici măcar în calitate de martor, și nici nu a fost informată personal cu privire la vreun drept... informațiile privind drepturile [sale] au fost furnizate în mod standard prin intermediul unei notificări adresate tutorelui său, care era o persoană fără nicio relație emoțională sau de altă natură cu pacientul. Acesta era un angajat al unui centru de îngrijire socială în care victima obișnuia să locuiască, prin urmare nu era interesat în [niciun] fel... s-a verificat în mod oficial dacă cineva a fost informat, dar existau suficiente informații conform cărora această persoană nu a fost în contact cu victima. (Interviu cu un judecător districtual. Genova și Krasteva, Bulgaria, 2022, p.29)

Statele trebuie să se asigure că capacitatea juridică a persoanelor cu dizabilități este recunoscută la toate nivelurile sistemului de justiție penală, fără discriminare. Am constatat că dispozițiile directivei și orientările corespunzătoare ale Comisiei Europene nu recunosc sau nu contracarează în mod suficient încălcarea dreptului la capacitate juridică și a dreptului de a depune mărturie. De fapt, dreptul la capacitate juridică nu este garantat sau menționat de directivă. Capacitatea "emoțională" și "intelectuală" sunt menționate în considerentele directivei ca factori care trebuie "luați în considerare", fără a prefața obligațiile statelor de a garanta capacitatea juridică în mod egal pentru toți. Această omisiune permite o interpretare conform căreia "lipsa capacității" poate fi un motiv pentru a limita sau reduce participarea victimelor cu dizabilități la procedurile de justiție penală.

La nivel național, cadrele juridice și practicile discriminatorii sunt obișnuite. Autoritățile polițienești și judiciare recunosc în mod regulat un tutore desemnat ca fiind un "înlocuitor" al victimei în ceea ce privește drepturile de participare ale acesteia, iar evaluările oficiale ale "credibilității" interferează cu drepturile victimelor de a depune mărturie. Deși aceste legi, politici și acțiuni reprezintă încălcări ale drepturilor prevăzute în CDPD, guvernele, instanțele și profesioniștii individuali nu văd acest lucru ca fiind adevărat. Dimpotrivă, legile statului sancționează practica recunoașterii sau numirii unui tutore ca fiind o modalitate acceptabilă de îndeplinire a obligațiilor din directivă referitoare la informare și comunicare.

Principiul 2: "Facilitățile și serviciile trebuie să fie universal accesibile pentru a asigura accesul egal la justiție, fără discriminare, al persoanelor cu dizabilități.

El explică faptul că zona [secția de poliție] este greu accesibilă pentru o persoană cu dizabilități și, în astfel de cazuri, interviul se desfășoară în parcare. (Interviu cu un ofițer de poliție însărcinat cu ancheta. Genova și Krasteva, Bulgaria, 2022, p.29).

Analizele publicațiilor furnizate de diferite autorități publice în legătură cu procedurile penale arată că accesibilitatea este o problemă semnificativă din mai multe motive. Dar, în principal, acestea sunt supraaglomerate cu informații, limbajul este prea complex, fontul este prea mic, contrastul prea mic și, prin urmare, nu sunt potrivite pentru persoanele cu dizabilități intelectuale. (Kapus et al., Slovenia, 2022, p.26)

Informațiile despre sistemul de justiție penală - inclusiv drepturile victimelor - trebuie să fie ușor accesibile publicului. Principiile de design universal trebuie să fie aplicate pentru a se asigura că

persoanele cu o serie de deficiențe pot avea acces la facilități și servicii și că persoanele sunt tratate cu demnitate și respect. În plus, orice limitare a accesibilității fizice sau a informațiilor și a comunicării poate fi abordată prin asigurarea unor acomodări rezonabile și a accesului la o serie de servicii de sprijin, precum și la sprijin informal pe care o persoană îl alege.

Există puține dovezi că autoritățile din cele șapte țări au luat măsuri în legile, politicile sau practicile lor naționale pentru a se asigura că facilitățile fizice sau serviciile de informare și comunicare sunt construite, dezvoltate și furnizate pe baza principiilor de proiectare universală. Ajustările rezonabile nu sunt disponibile în mod obișnuit. Mai mulți cercetători au raportat că au fost luate dispoziții naționale pentru a îmbunătăți accesul fizic la clădirile poliției și ale instanțelor judecătorești. În plus, s-a raportat că în toate țările au fost instituite drepturi privind limbajul semnelor. În unele țări, s-a raportat că în documentele naționale se face referire la alte forme de sprijin pentru comunicare, însă cu orientări limitate cu privire la ceea ce ar putea implica un astfel de sprijin.

Principiul 3: "Persoanele cu dizabilități, inclusiv copiii cu dizabilități, au dreptul la adaptări procedurale adecvate."

Deși evaluarea nevoilor individuale ar putea și ar trebui să fie utilizată pentru a evalua nevoile victimelor, aceasta nu este recunoscută ca un instrument care să servească la o mai bună incluziune a persoanelor cu dizabilități în procedurile penale. În plus, aceasta se concentrează în principal pe determinarea măsurilor de protecție necesare pentru a preveni intimidarea suplimentară și victimizarea secundară în timpul procedurii, dar nu și pe asigurarea dreptului la informare și la o comunicare eficientă. (Špek și Štahan, Croația, 2022, p.26)

Dreptul la adaptări procedurale adecvate se află în centrul a ceea ce este necesar pentru ca victimele cu dizabilități să comunice în timpul anchetei și al procesului de justiție penală și este fundamental pentru a le asigura dreptul de a participa la sistemul de justiție. Articolul 22 din Directiva privind drepturile victimelor obligă statele să asigure evaluarea *nevoilor specifice de protecție* ale victimelor și este descris pe bună dreptate de către Comisie ca fiind "una dintre realizările majore ale Directivei privind victimele".⁶ Cu toate acestea, nu există o cerință și un cadru formal paralel pentru a evalua nevoile de comunicare și de informare, precum și adaptările procedurale corespunzătoare. Acest lucru reprezintă o lacună profundă în ceea ce privește asigurarea respectării depline a drepturilor victimelor cu dizabilități de a avea acces la justiție și de a participa la procesele judiciare. Cu toate acestea, o abordare cuprinzătoare poate fi găsită în detaliile dispozițiilor directivei, iar acestea ar putea fi făcute explicite și eficiente prin modificări specifice care să garanteze că nevoile de informare și comunicare sunt identificate și satisfăcute. Pentru ca acest lucru să fie eficient în asigurarea demnității persoanelor cu dizabilități, ar necesita implicarea și dialogul cu victimele cu dizabilități. În plus, cultura justiției penale, care tinde să marginalizeze drepturile victimelor la participare deplină, ar trebui, de asemenea, să fie transformată pentru ca astfel de măsuri să aibă un impact în ceea ce privește umanizarea sistemelor judiciare.

⁶ Documentul de orientare al DG Justiție referitor la transpunerea și punerea în aplicare a Directivei 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor standarde minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminale și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului, p. 44, <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012L0029>> accesat la 11 mai 2022.

Principiul 4: "Persoanele cu dizabilități au dreptul de a avea acces la notificările și informațiile juridice în timp util și în mod accesibil, în condiții de egalitate cu ceilalți.

O victimă cu dizabilități psihosociale a primit o broșură și nu a fost informată cu privire la serviciile de sprijin sau la serviciile juridice, victima fiind nevoită să caute singură toate informațiile relevante despre procedură...

A găsit un avocat a cărui experiență principală era lucrul cu inculpații. "Eu nu știam aproape nimic. Chiar a trebuit să caut informații pe internet, ce urma să se întâmple. Nu aveam nicio idee. Procedura penală a fost foarte stresantă pentru mine. "

Agresorul a fost mai întâi plasat în arest preventiv, apoi încarcerat, dar în ambele cazuri, victima a aflat că a fost eliberat din presa de pe internet. (Sležková și Pastorek, Cehia, 2022, p.33)

Principiile ONU descriu zece modalități prin care poate fi asigurat accesul la informații, inclusiv prin furnizarea de limbajul semnelor, ghiduri video și audio, servicii de consiliere și orientare prin telefon, comunicare facilitată, braille etc. Aceste măsuri specifice nu sunt menționate în directivă sau în orientările asociate, iar considerentele directivei sugerează doar că statele membre "iau în considerare" "dificultățile" de comunicare. Această abordare reflectă stereotipurile privind dizabilitatea și nu reușește să abordeze barierele de mediu, fizice și atitudinale care trebuie eliminate și rectificate pentru a permite un schimb de informații și o comunicare eficientă. De asemenea, această abordare introduce riscul ca autoritățile naționale, în interpretarea necesității de a "lua în considerare" dizabilitatea și dificultățile de comunicare, să împărtășească informații și să comunice cu tutorele, mai degrabă decât direct cu victima. Acest lucru ar putea avea ca rezultat nerespectarea capacității juridice și a voinței și preferințelor victimelor cu dizabilități ⁷. În practică, analizele naționale arată că, în cazul în care este numit un tutore, poliția ocolește adesea în totalitate victima și își "îndeplinește" obligația de a o informa comunicând direct și exclusiv cu tutorele.

Statele membre care fac obiectul acestei cercetări au transpus din punct de vedere juridic cerințele generale privind accesul la informații prevăzute în directivă, însă există probleme legate de punerea în aplicare și puține exemple de eforturi pentru a se asigura că anunțurile și informațiile juridice sunt accesibile victimelor cu dizabilități. Persoanele cu dizabilități care trăiesc în instituții, care sunt astfel restricționate din punct de vedere fizic în ceea ce privește accesul la lumea exterioară și care se află sub supravegherea directă a personalului, se confruntă cu bariere deosebit de ridicate.

Principiul 6: "Persoanele cu dizabilități au dreptul la asistență juridică gratuită sau la prețuri accesibile.

Astfel, o victimă cu dizabilități mintale ar trebui mai întâi să pregătească o cerere de despăgubiri și să completeze o cerere prin care să dovedească starea sa financiară și materială și chiar și în acest caz nu are nicio siguranță juridică că i se va desemna un avocat gratuit,

⁷ Conform Comentariului general nr. 1 (2014), articolul 12, Recunoașterea egală în fața legii : corrigendum, procesul decizional substitutiv poate include tutela pleneră, interdicția judiciară și tutela parțială prin care "orice decizie luată de un decident supleant se bazează pe ceea ce se consideră a fi în "interesul superior" obiectiv al persoanei în cauză, spre deosebire de a se baza pe voința și preferințele persoanei. '<https://digitallibrary.un.org/record/1483330?ln=en>> accesat la 11 mai 2022.

deoarece decizia finală aparține judecătorului. Este evident că toți acești pași pot face ca asistența juridică gratuită să fie practic inaccesibilă pentru victimele cu dizabilități mintale. (Sležková și Pastorek, Slovacia, 2022, p.40)

Accesul, prin intermediul asistenței juridice, la un avocat calificat și experimentat poate fi o punte de comunicare și de informare pentru persoanele cu dizabilități, ceea ce poate fi un factor esențial pentru a asigura participarea efectivă a acestora la sistemul judiciar. Partenerii naționali care au ani de experiență în sprijinirea victimelor cu dizabilități au identificat acest drept ca fiind potențial esențial pentru garantarea accesului acestora la justiție.

Articolul 13 din Directiva privind drepturile victimelor, dreptul la asistență juridică, impune statelor membre obligația de a se asigura că victimele au acces la asistență juridică în cazul în care sunt parte la o procedură penală. În majoritatea țărilor, asistența juridică gratuită pare să depindă de tipul de infracțiune sau de definiții vagi ale "vulnerabilității", ceea ce nu se aliniază cu standardele prevăzute de principiile și orientările ONU privind accesul la justiție. Victima este adesea obligată să solicite asistență juridică gratuită, care este un sarcină administrativă care trebuie îndeplinită în termene stricte și care depinde de cunoștințele, bunăvoința și cooperarea poliției. De fapt, asistența juridică este adesea complet inaccesibilă pentru persoanele cu dizabilități și nu este în conformitate cu articolul 13 din directivă.

Principiul 8: "Persoanele cu dizabilități au dreptul de a raporta plângeri și de a iniția proceduri legale cu privire la încălcări ale drepturilor omului și la infracțiuni, de a li se investiga plângerile și de a beneficia de căi de atac eficiente".

Locuim la parter și suntem hărțuiți foarte des. Am sunat la poliție de mai multe ori în acest sens. Am scris o plângere la poliție, pentru că am vrut ca această hărțuire să înceteze. Dar nu am primit niciun răspuns scris. Ei spun că suntem ciudați. (Kapus et al., Slovenia, 2022, p.27)

Principiul 8 este esențial pentru abordarea "spațiului gol" identificat de Consorțiul Voci pentru Justiție; persoanele cu dizabilități sunt victimele unei serii de încălcări ale drepturilor omului și de infracțiuni, inclusiv tortura și relele tratamente, care nu sunt recunoscute în cadrele legislative naționale penale sau civile. Aceasta a fost una dintre cele mai izbitoare constatări din cercetările efectuate atât la nivel internațional, cât și la nivel național, chiar dacă nu a fost obiectivul principal al proiectului Voci pentru justiție.

Dovezile la nivel național arată că victimele se confruntă cu bariere ridicate în ceea ce privește raportarea plângerilor și inițierea procedurilor. În unele state membre, lipsa unei definiții și a unei înțelegeri clare a noțiunii de "victimă" împiedică victimele să aibă acces la dreptul lor la o investigație și la o cale de atac eficientă, mai ales atunci când statutul de victimă ar putea să nu fie recunoscut până când "organul de cercetare nu colectează suficiente dovezi că infracțiunea a avut loc și că autorul este cunoscut".

De fapt, toate țările au nevoie de un cadru cuprinzător de investigații și căi de atac care să garanteze că victimele infracțiunilor primesc recunoaștere și reparații pentru prejudiciile cauzate. Acest lucru depășește domeniul de aplicare al Directivei privind drepturile victimelor, dar este esențial ca încălcările și abuzurile împotriva persoanelor cu dizabilități să fie recunoscute pe deplin și din punct de vedere juridic și să se instituie căi de atac adecvate, care să fie accesibile persoanelor cu dizabilități.

Principiul 10: "Toți cei care lucrează în sistemul judiciar trebuie să beneficieze de programe de sensibilizare și de formare profesională care să abordeze drepturile persoanelor cu dizabilități, în special în contextul accesului la justiție. "

Constatările acestui proiect arată că nu există suficient personal în cadrul organelor sociale, polițienești și judiciare cu pregătire specială în ceea ce privește comunicarea cu persoanele cu dizabilități. În unele cazuri, aceștia sunt instruiți doar pentru a recunoaște dizabilitățile, dar nu sunt capabili să comunice în mod adecvat, nu pot efectua evaluări ale nevoilor individuale și au adesea nevoie de un expert suplimentar cu cunoștințe și competențe adecvate sau de sprijin pentru a se ocupa de persoanele cu dizabilități mintale. Astfel, dreptul la informare și comunicare eficientă al persoanelor cu dizabilități nu este pe deplin acordat în practică și depinde de inițiativa victimei în găsirea de soluții. (Špek și Štahan, Croația, 2022, p.29)

Obligațiile de formare prevăzute la articolul 25 din Directiva privind drepturile victimelor nu menționează în mod specific dizabilitatea. În schimb, Principiile ONU privind accesul la justiție detaliază modul în care persoanele cu dizabilități ar trebui să fie implicate direct în aceste cursuri de formare și conținutul acestora. Cercetarea noastră nu a găsit niciun exemplu de formare specializată pentru profesioniștii care lucrează cu victimele cu dizabilități, pentru persoanele cu dizabilități însele sau pentru familiile acestora și nicio dovadă că o astfel de formare s-ar baza pe un model de drepturile omului în ceea ce privește dizabilitatea sau pe obligațiile statelor de a elimina discriminarea persoanelor cu dizabilități în sistemul judiciar.

În aplicarea prezentei directive, statele membre ar trebui să se asigure că victimele cu dizabilități pot beneficia pe deplin de drepturile prevăzute în prezenta directivă, în condiții de egalitate cu celelalte persoane, inclusiv prin facilitarea accesului la spațiile în care se desfășoară procedurile penale și a accesului la informații. (Directiva Uniunii Europene privind drepturile victimelor, Directiva 2012/29/UE, punctul 15)

Voci pentru Justiție

Proiectul "Voci pentru justiție" se concentrează pe drepturile și experiențele persoanelor cu dizabilități care sunt victime ale infracțiunilor și pe modul în care acestea au acces la justiție. Voci pentru Justiție este un proiect cofinanțat de UE care se desfășoară în 7 țări, care realizează cercetări la nivel național, identifică practici promițătoare, creează instrumente practice pentru profesioniști și victime în sistemul de justiție penală și sprijină standardele internaționale pentru protecția drepturilor persoanelor cu handicap care sunt victime ale infracțiunilor. Proiectul face referire, în special, la obligațiile prevăzute în Directiva Uniunii Europene privind drepturile victimelor (Directiva 2012/29/UE) și la Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CRPD).

Proiectul are următorii parteneri:

- Coordonator: Fundația Validity
- Bulgaria: Asociația Chance & Support
- Croația: Serviciul de sprijinire a victimelor și martorilor, VWSS
- Cehia și Slovacia: FORUM pentru drepturile omului
- Lituania: Perspective privind sănătatea mintală, PSP
- România: Centrul de Resurse Juridice
- Slovenia: PIC - Centrul Juridic pentru Protecția Drepturilor Omului și a Mediului; Institutul de Protecție Socială al Republicii Slovenia, IRRSV; și Universitatea din Ljubljana.

Numele complet și oficial al proiectului este: Informare și comunicare: Pietrele de temelie ale justiției pentru victimele infracțiunilor cu handicap (878604 - InfoComPWDs)

Contacte pentru proiect

Pagina web: validity.ngo/projects-2/voices-for-justice/

Email: infocom@validity.ngo

Autor

Joanna Perry, consultant independent, cercetător asociat, Institutul de Cercetare a Politicilor privind Criminalitatea și Justiția, Birkbeck College.

Publicație

2022

Informații despre subvenții

JUST-AG-2019 / JUST-JACC-AG-2019 - 878604

Disclaimer

Conținutul acestui raport reprezintă doar punctul de vedere al partenerilor de proiect și este responsabilitatea exclusivă a acestora. Comisia Europeană nu își asumă nicio răspundere pentru utilizarea care ar putea fi făcută din informațiile din prezentul document.

Acest raport este cofinanțat de Programul Justiție al Uniunii Europene (2014-2020).